

FREMMEDSPRÅK 2 OG 3 – PROGRAMFAG I STUDIESPESIALISERENDE UTDANNINGSPROGRAM

Formål med programfaget

Læreplanen for programfaget i fremmedspråk 2 og 3 omfatter språk med ulikt geografisk opphav og med ulik lingvistisk bakgrunn. Det kan være minoritetsspråk som samisk, finsk og andre språk som brukes daglig i Norge.

Det er viktig å beherske flere fremmedspråk. Det er en forutsetning for samkvem og samarbeid innen handel, reiseliv, forskning og utdanning, nasjonalt og internasjonalt.

Språk- og kulturkompetanse gir den enkelte mulighet til å forstå, leve seg inn i og verdsette andre kulturers samfunns- og arbeidsliv, livsvilkår og levemåte, tenkesett, historie, kunst og litteratur. Dette er også en forutsetning for å kunne kommunisere godt i møter mellom ulike kulturer. Å lære språk gir muligheten til opplevelser, glede og personlig utvikling, samtidig som det gjør opphold, yrkesaktivitet og studier i flere språkområder mulig.

Opplæringen i fremmedspråk vil bygge på elevenes eksisterende ferdigheter i og kunnskap om språk. Den bygger på kompetanse i fremmedspråk fra grunnskolen eller fra fellesfaget for andre fremmedspråk. Språkkompetanse og innsikt i egen språklæring danner grunnlag for å lære språk i et livslangt perspektiv.

Struktur i programfaget

	Hovedområder		
Fremmedspråk FR2	Språklæring	Kommunikasjon	Språk og kultur
Fremmedspråk FR3	Språklæring	Kommunikasjon	Språk og kultur
Fremmedspråk FR4	Språklæring	Kommunikasjon	Språk og kultur

Programfag til valg er ikke knyttet til spesifikke årstrinn	FR2: Elevene velger videre fordypning i fremmedspråk 2	FR3: Elevene velger videre fordypning i 3. fremmedspråk 3 (*2)	FR4: Elevene velger fordypning i nytt fremmedspråk (*2)
	FR2: Elevene velger videre fordypning i fremmedspråk 2 som fellesfag	FR3: Elevene velger videre fordypning i fremmedspråk 3 som fellesfag (*2)	FR4: Elevene velger fordypning i nytt fremmedspråk (*2)
Vg2	Fremmedspråk 2 som obl. fellesfag		Fremmedspråk 3 som obl. fellesfag (*1)
Vg1	Fremmedspråk 2 som obl. fellesfag		Fremmedspråk 3 som obl. fellesfag (*1)
8.-10. trinn	Fremmedspråk 2 som obligatorisk fag		

(*1) Dette faget har samme kompetansemål som 2. fremmedspråk i grunnskole (8.-10-trinn).

Grå felt: Obligatoriske (felles)fag i grunnskole/videregående opplæring. I Vg1 og Vg2 velger elevene mellom å fortsette med 2. fremmedspråk eller å begynne på nytt 3. fremmedspråk.

Hvite felt: Programfag til valg i videregående opplæring

(*2) For elever i utdanningsprogram som ikke har fremmedspråk som obligatorisk fellesfag i Vg1 og Vg2, gjelder følgende:
Kompetansemål for FR3 følges dersom elevene velger videre fordypning i fremmedspråk 2 fra grunnskolen (8.-10. trinn).
Kompetansemål for FR4 følges dersom elevene velger nytt fremmedspråk. Disse elevene kan velge videre fordypning i dette språket ved å følge kompetansemål for FR3.

Elever i *studiespesialiserende* utdanningsprogram som velger FR3 kan fordype seg videre i dette språket 3 ved å velge kompetansemål for FR2.

Timetall i programfaget

FR2: 187 årstimer
FR3: 187 årstimer
FR4: 187 årstimer

Hovedområder i programfaget

Språklæring

Hovedområdet *Språklæring* innebærer innsikt i egne læringsbehov og bevisst bruk av læringsstrategier og hjelpemidler i egen språklæring. Kritisk bruk av ulike kilder og digitale verktøy er en del av språklæringen. Sentralt i hovedområdet er tilegnelsen av et variert ordforråd, språkstrukturer på setnings- og tekstnivå og kunnskap om språkbruk.

Kommunikasjon

Hovedområdet *Kommunikasjon* omfatter allsidig muntlig og skriftlig produksjon, lesing og lytting, og forberedt og spontan samhandling.

Hovedområdet dekker bruk av språket i varierte og autentiske kommunikasjonsituasjoner og å kunne tilpasse språket det til den aktuelle situasjonen.

På det høyeste nivået kan språket tas i bruk også i opplæringen i andre fag.

Språk og kultur

Hovedområdet *Språk og kultur* omfatter kunnskap om språk, kultur og samfunnsforhold i språkområdene. Det interkulturelle aspektet kommer frem i møtet mellom egne kulturelle erfaringer, forutsetninger og holdninger og språkområdenes tekster og kulturuttrykk som film, sport, musikk og billedkunst. Det er i slike kulturmøter at en kan utvikle interesse, åpenhet, forståelse og toleranse for andres levemåter, livsvilkår og identitet. Dette gir bedre innsikt i egne livsvilkår og grunnlaget for egen identitet. Demokratiforståelse er en del av dette området.

Grunnleggende ferdigheter

Å kunne uttrykke seg muntlig innebærer å kunne formulere seg på en forståelig måte tilpasset kommunikasjonsformålet og situasjonen.

Å kunne uttrykke seg skriftlig betyr å kunne produsere tekster med korrekt språkbruk, sammenheng, og som er relevant for kommunikasjonsituasjonen. Skriveferdighetene er nødvendige redskaper i arbeidet med å bruke språket i stadig mer varierte og krevende sammenhenger, også på tvers av kulturer og i ulike fagfelt.

Å kunne lese innebærer å forstå skriftlige tekster av ulike genrer og vanskelighetsgrad. Lesing av forskjellige typer tekster og tilegnelse av ulike leseteknikker øker leseferdigheten. Lesing øker ordforrådet og legger

grunnlaget for økt språklig variasjon og kompleksitet. Dette bidrar til utviklingen av skriveferdigheter og åpner dører inn til andre kulturer og ideer.

Å kunne regne innebærer å kunne bruke språket for å uttrykke tid og rom, tall, størrelser, mengder, forhold og ulike grafiske framstillinger.

Å kunne bruke digitale verktøy innebærer å kunne søke i, vurdere og ta i bruk Internett og andre digitale verktøy som kilde til språklæring, innhenting av informasjon, og som arena for språklig utfoldelse i autentiske situasjoner. Bruk av digitale verktøy åpner for et mangfold av læringsarenaer- og aktiviteter.

Kompetansemål i FR2

Språklæring

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- presentere og drøfte erfaringer med egen språklæring
- definere læringsbehov, formulere mål og vurdere arbeidsprosess og produkt
- velge egnede arbeidsmåter for sine konkrete mål i språklæringen og ta dem i bruk på en selvstendig måte
- anvende kunnskaper om ord, setningsoppbygging, tekstbinding og bruken av språket til å forbedre eget språk
- bruke et variert ordforråd knyttet til ulike tema og situasjoner
- gjøre rede for likheter og ulikheter mellom morsmålet og andre språk
- bruke kunnskap om språkets struktur systematisk til å forbedre eget språk
- vurdere og bruke hensiktsmessige lese-, lytte-, tale- og skrivestrategier
- vurdere Internett og digitale verktøy kritisk og anvende dem i kommunikasjon med morsmålsbrukere og andre brukere av språket
- bruke ulike medier bevisst som et ledd i egen språklæring

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- vise evne og vilje til å bruke språket i ulike sammenhenger
- bruke språket med god uttale og intonasjon
- mestre hensiktsmessige og varierte språkstrukturer for å formidle eller gjengi et budskap muntlig og skriftlig
- bruke et rikt og variert ordforråd i egen språklig produksjon
- forstå og gjengi innholdet i ulike typer framstillinger om forskjellige emner
- forstå og drøfte tekster i ulike sjangere og medier
- skrive sammenhengende og strukturerte tekster om ulike emner i ulike og medier
- delta i diskusjoner og velge hensiktsmessige kommunikasjonsstrategier

- vise språklig sikkerhet i formelle og uformelle autentiske kommunikasjonsituasjoner
- drøfte synspunkter og tanker, opplevelser og følelser
- vise sikkerhet i språkbruk om tall, størrelser sjangere og grafiske framstillinger

Språk og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for likheter og ulikheter mellom det sosiale livet og samfunnslivet i norsk og evt. samisk kultur og i den eller de kulturer som er knyttet til språket
- bruke og formidle kunnskap om tradisjoner, skikker og levemåter og flerkulturelle forhold i språkområdene
- reflektere over kulturforskjeller og flerkulturelt samarbeid og vise forståelse i møte med andre kulturer
- innhente og formidle kunnskap om aktuelle samfunnsforhold, historie, geografi og religion i språkområdene
- formidle opplevelser knyttet til estetikk og kulturformer og analysere innhold og form i litteratur, film, musikk, kunst og andre kulturformer
- sammenligne og kommunisere om språksituasjonen i Norge og i språkområdene
- presentere egne erfaringer fra direkte kontakt med personer, organisasjoner og miljøer i språkområdene

Kompetansemål i FR3

Språklæring

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samtale om og beskrive arbeidet sitt med å lære det nye språket
- definere læringsbehov, formulere mål og vurdere arbeidsprosess og produkt
- gjøre selvstendige valg av arbeidsmåter i språklæringen
- anvende kunnskaper om ord, setningsoppbygging, tekstbinding og bruken av språket til å forbedre eget språk
- bruke et variert ordforråd
- beskrive likheter og ulikheter mellom morsmålet og andre språk
- bruke kunnskap om språkets struktur til å forbedre eget språk

- utforske og bruke hensiktsmessige lese-, lytte-, tale- og skrivestrategier
- vurdere og anvende Internett og digitale verktøy i autentisk kommunikasjon

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- vise evne og vilje til å ta språket i bruk
- bruke språket med tilfredsstillende uttale og intonasjon
- mestre grunnleggende språkstrukturer og bruke variert språk til å formidle et budskap muntlig og skriftlig
- bruke et variert ordforråd i egen språklig produksjon
- forstå hovedinnholdet i varierte framstillinger om kjente emner
- lese og tolke tekster i ulike sjangere og medier
- lage sammenhengende tekster om ulike emner i ulike sjangere og medier
- delta i spontane samtaler og bruke ulike strategier for å opprettholde kommunikasjon
- vise språklig sikkerhet i ulike praktiske, dagligdagse kommunikasjonsituasjoner
- beskrive og begrunne egne synspunkter og gi uttrykk for egne følelser
- bruke språket om tall og størrelser og kommunisere om regneoperasjoner i praktiske situasjoner

Språk og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- iaktta og drøfte likheter og ulikheter mellom sitt eget liv og livet i språkområdene og i andre kulturer
- gjøre rede for tradisjoner, skikker og levemåter i språkområdene
- vise kulturell forståelse og innsikt i andre tenke- og levemåter
- innhente kunnskap om aktuelle samfunnsforhold, historie, geografi og religion i språkområdene
- gi uttrykk for og reflektere over opplevelser knyttet til estetikk og kulturformer og gjøre rede for innhold og form i litteratur, film, musikk, kunst og andre kulturformer
- formidle kunnskap om språkforhold i Norge, blant annet om minoritetsspråk

Kompetansemål i FR4

Språklæring

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- definere mål for og samtale om erfaringer med egen språklæring
- bruke egnede arbeidsmåter i språklæringen
- utforske ord, setningsoppbygning, tekstbinding og bruken av språket
- bruke grunnleggende ord og uttrykk
- observere likheter og ulikheter mellom morsmålet og andre språk
- utforske språket gjennom lyd, bilder og tale og bruke språkets alfabet og tegn
- bruke hensiktsmessige lese- og lyttestrategier
- utnytte kommunikasjons- og samarbeidsmuligheter på Internett til autentisk kommunikasjon

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- vise lyst og vilje til å ta språket i bruk
- bruke språket med forståelig uttale
- bruke grunnleggende språkstrukturer til å formidle et budskap muntlig og skriftlig
- bruke et grunnleggende ordforråd i egen språklig produksjon
- forstå hovedinnholdet i korte meldinger og fortellinger og i framstillinger om kjente emner
- finne relevante opplysninger og hovedinnhold i tekster i ulike sjangere
- skrive tekster i noen sjangere om kjente emner
- oppnå språklig kontakt og holde en samtale i gang
- bruke språk i noen praktiske, dagligdagse kommunikasjonsituasjoner
- uttrykke egne synspunkter og følelser
- bruke språket om tall og regneoperasjoner

Språk og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive likheter og ulikheter mellom sitt eget liv og dagliglivet i språkområdene
- bruke kunnskap om tradisjoner, skikker og levemåter i språkområdene
- vise innsikt i andre kulturers tenke- og levemåter
- bruke kunnskap om aktuelle samfunnsforhold, historie, geografi og religion i språkområdene
- gi uttrykk for opplevelser knyttet til estetikk og kulturformer fra språkområdene
- bruke kunnskap om språkforhold i Norge, blant annet om minoritetsspråk

Vurdering i faget

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskriften til opplæringsloven.

Det gis avsluttende vurdering med karakter på følgende trinn:

Standpunktvurdering

	Ordning
FR2 studieforberedende utdanningsprogram	Elevene skal ha to standpunktkarakterer, en muntlig og en skriftlig.
FR3 studieforberedende utdanningsprogram	Elevene skal ha to standpunktkarakterer, en muntlig og en skriftlig.
FR4 studieforberedende utdanningsprogram	Elevene skal ha to standpunktkarakterer, en muntlig og en skriftlig.

Eksamen for elever

	Ordning
FR2 studieforberedende utdanningsprogram	Elevene kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
FR3 studieforberedende utdanningsprogram	Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
FR4 studieforberedende utdanningsprogram	Elevene kan trekkes ut til kombinert skriftlig-muntlig eksamen, der den skriftlige eksamen blir utarbeidet sentralt, og den muntlige lokalt. Både skriftlig eksamen og muntlig eksamen blir sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Årstrinn	Ordning
FR2 FR3 studieforberedende utdanningsprogram	Privatister skal gå opp til skriftlig og muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
FR4 studieforberedende utdanningsprogram	Privatister skal gå opp til kombinert skriftlig-muntlig eksamen, der den skriftlige eksamen blir utarbeidet sentralt, og den muntlige lokalt. Både skriftlig eksamen og muntlig eksamen blir sensurert lokalt.